

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus XVII. Argumentum. Reservato Jurepatronatus passivo favore
Parochianorum Parochiæ A; an peæsentatio ad Beneficium facta de eo;
qui se transtulit ad habitandum in dicta Parochia absque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

adjectas dispensando cum Clerico circa ætatem, seu circa ordines, ut testantur *Feliv. in cap. Cum accessissent num. 19. vers. Secundò restringitur de conslit. Abb. in cap. Præterea de etat. & qualitat.*

² Non obstat, quòd Patronus non possit immutare conditiones, & qualitates à Testatore in limine foundationis appositas. Quia licet hoc procedat, quando solus Patronus, vel solus Episcopus vellet contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, non observando qualitates, & conditiones in fundatione Beneficii adjectas, tamen quando Patronus unà cum Episcopo hoc vellet facere, potest contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, & qualitates adjectas, & annexas Beneficio immutare. *Bero conf. 5. num. 34. tom. 1.*

³ Sed his non obstantibus hodie, post Concilium Tridentinum, contrarium de Jure procedit. Disponitur enim ab eodem Concilio *Seff. 25. de Reform. cap. 5.* quòd qualitatibus in Fundatione Beneficiorum appositis non derogetur, ibi: *Ratio postulat ut illis, quæ bene constituta sunt contrariis Ordinationibus non detrahatur; quando igitur ex Beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione &c. qualitates aliqua requiruntur &c. eis non derogetur:* Unde Patronus etiam de consensu Ordinarii non poterat præsentare Filium suum non habentem qualitatem Sacerdotalem à Testatore volitam, ut docent *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. nu. 99. & 111. & seqq. Barbos. ad Concil. ubi supra num. 3.*

⁴ Recurrendum est igitur in hoc, & similibus Casibus ad Summum Pontificem à quo solo immutari possunt qualitates, & conditiones, quas Fundator in Beneficio instituit, per ea, quæ habentur in *Clement. Quia contingit in princ. de Relig. Domib. Imol. in cap. Nos quidem de Testamen.*
⁵ Et quidem S. Sedes urgentibus necessitate, ac utilitate derogare solet similibus qualitatibus, ut practicat cum vidi Studens apud R. P. D. Angideum S. Congregationis Concilii nunc Secretarium in *Pientina Laureæ Doctoralis;* ubi cum Fundator in limine Foundationis Primiceriatus, in Ecclesia Collegiata Sinalongæ prohibuerit ne ullus ad dictam Dignitatem

admittatur, qui non sit Doctor in Theologia, vel in utroque Jure, aut in Philosophia, & Doctoratus sit in aliquo publico Collegio, & non per privilegium; fuit de eo provisus à Sede Apostolica quidam Jo: Dominicus Petrocchi appposito Decreto in Litteris Apostolicis fuscipiendi intra annum Lauream Doctoralem; sed præfatus Dominicus attentis Oneribus, & tenuitate reddituum ejusdem Primiceriatus supplicavit pro relaxatione dicti Decreti. Unde proposito dubio: *An sit locus relaxationi Decreti:* Sacra Congregatio agnoscens necessitatem dispensandi, & relaxandi prædictum Decretum ne Primiceriatus remaneret vacans, eo quia non aderat ullus qui vellet insigniri qualitate Doctorali, & cum, ea ad Dignitatem Primiceriatus aspirare respondit die 16. Maii 1716. *Affirmativè si Sanctissimo placuerit.*

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Parochianorum Parochiæ A; an præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in dicta Parochia absque translatione domicilii sustineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in Ecclesia Patronali sustinetur, quando Juspatronatus fuit reservatum favore Parochianorum dictæ Ecclesiæ. Et quid si ille appositè ad effectum obtinendi præsentationem se transtulisset ad dictam Parochiam, & num. 3. Amplia ut num. 5.
- 2 Ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, sed sufficit simplex habitatio.
- 4 Potest quis se qualificare ad effectum consequendi Beneficium; & n. 7. & 14.
- 6 Qualitates actualis Doctoratus, aut actualis Lecturæ, & boni Testimonii requisita ad obtinendum Beneficium, ex quibus probentur? & n. 9. & n. 12. & 13. & 15. & 16.

8 Atte-

- 8 *Attestationes negativæ, quando concurrunt plures alia affirmativæ non sunt attendende.*
- 10 *Gratia Resignationis obtenta post mortem Resignantis, an, & quando sit nulla?*
- 11 *Papa non nisi ex honestate non alias admittit Resignationem, quam ad commodum qualificati ad formam foundationis, aut Privilegii.*

C A S U S XVII.

Quidam Fundator construxit, & dotavit de propriis Bonis Ecclesiam cum reservatione Juris patronatus activi favore suorum, Juris verò Patronatus passivi favore Parochianorum Ecclesiæ Parochialis A; ita ut disposuerit, quòd succedente vacatione Ecclesiæ Patronalis Patronus præsentare teneretur ad illam Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ habitantem in Vicinia dictæ Ecclesiæ Parochialis A.

Vacante præfata Ecclesia Patronali fuit ad illam præsentatus à Patrono Titius, qui se transtulit ad habitandum in Domo ejus consanguinei existente in dicta Ecclesia Parochiali A. quæritur an hujusmodi præsentatio substineatur?

- 1 Affirmativè censeo respondendum. Etenim cum Titius de tempore vacationis, & præsentationis habitaret intra limites Ecclesiæ Parochialis A. ritè, & rectè nominatus fuit à Patrono, dum qualitas Parochiani, aut habitationis satis est, quòd concurreret de tempore vacationis Ecclesiæ Patronalis, ut Titius esset capax passivæ præsentationis *Rot. decis. 103. numer. 12. par. 15. & decis. 116. num. 13. 14. par. 16. recent. & coram Pamphil. decis. 54. num. 3. & in Colonien. Canonatus primæ gratiæ 10. Decembris 1710. §. Descendendo coram Ansaldo.*
- 2 Non obstat, quòd ista habitatio Titii in Parochia A. fuerit accidentalis non animo ibi permanendi, ac proinde insufficientis ad faciendum illum Parochianum prædictæ Parochiæ A; Quoniam ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, quòd consistit in habitatione cum animo ibi perpetuò permanendi, sed sufficit simplex habitatio

quamvis habitans non habeat animum ibi perpetuò permanendi juxta *Amaya in Leg. Cives num. 116. Cod. de Incol. lib. 10. ibi: Quia sola habitatio constituit aliquem in Parochianum, & si non habeat animum, ibi perpetuò manendi. Federic. de Senis conf. 254. sub num. 6. ibi: Potest quis esse Parochianus &c. nec requiritur, quòd habeat animum ibi perpetuò standi verbi gratia &c. Si aliquis propter guerram fugit de Parochia ad Parochiam, & ibi se transtulit cum rebus, animo revertendi ad primam cessante guerra, num quid interim est Parochianus istius secundæ Parochiæ utique &c. quoad Jus Parochiale non curamus de domicilio, sed de habitatione solum. Vitalin. in Clement. Religiosi num. 29. de Privileg. ibi: Nota octavo secundum glossam, quòd proprius Curatus dicitur omnium suorum Parochianorum, etiam si ad tempus habitent in Parochia illa, ut sunt Scholares, Familiares, Mercenarii, & hujusmodi similes Personæ: Fagnan. in cap. Significavit num. 28. & seq. de Paroch. ibi: Ad Jus Parochiale esse attendendam præsentem habitationem non domicilium, idè què in eodem anno, quem effici posse Parochianum plurium Ecclesiarum, cum non requiratur, ut habeat animum perpetuò habitandi, unde concludit eum qui propter Bellum, vel pestem fugit de Parochia in Parochiam, & eo se transtulit animo redeundi ad primam Bello cessante, censeri Parochianum secundæ quòd verissimum puto &c.*

- 3 Quid autem si Titius se transtulisset ad habitandum in Ecclesia Parochiali A. appostè, & affectatè ad effectum obtinendi præsentationem ad præfatam Ecclesiam Patronalem, an ejus præsentatio esset valida? Et crederem affirmativè respondendum. Etenim translatio habitationis de una Parochia ad aliam non est prohibita, neque illicita etiam si habeat intuitum se qualificandi pro obtinendo legato, vel elemosina dummodò tamen ibi permaneat cum non sit in Jure prohibitum aliquem se qualificare ad effectum consequendi Beneficium, Dignitatem, vel Legatum absque eo, quòd hoc referri possit ad fraudem, ut decisum fuit à Sacra Rota in *Colonien. Canonatus primæ gratiæ 13. Decembris 1709. §. Minorem coram R. P. D.*

*Lancetta, & 10. Decembris 1710. S. Quo
verò coram R. P. D. Ansaldo inferius legen.*

5 Eoque magis præsentatio Titii esset va-
lida, si non concurreret alius de Parochia
A, qui nominatus fuerit in discordia, &
prætendat excludere illum, in hoc Casu
enim facilius substineri deberet præsentatio
Titii ex supradictis sufficienter quali-
ficati ex firmatis per *Rotam in Camerinen.
Beneficiatus 2. Julii 1708. S. 2. coram
Reverendissimo Domino Molines Decano,
& in Bononien. Archidiaconatus 2. Julii
1713. S. Denique coram R. P. D. Scotto.*

Per has rationes studens ex commissio-
ne mei Præceptoris in una *Placentina* pro-
posita in S. Congregatione Episcoporum,
& Regularium sub die 3. *Augusti 1714.*
censebam. Quod stante fundatione, juxta
quam Capitulum Metropolitanæ Placenti-
næ tenebatur distribuere dotem Puellis
habitantibus in Vicinia, seu Parochia di-
ctæ Ecclesiæ, valida foret nominatio Puel-
læ, quæ erat de aliena Parochia; sed im-
minente distributione Dotium se se tran-
stulerat ad habitandum in Parochia ejus-
dem Metropolitanæ in domo ejus Confan-
guinei, juxta fundamenta, & auctoritates
supra deductas. Verum Sac. Congregatio
sub præfata die 3. Augusti contrarium re-
solvit respondendo nominationem Puellæ
non substineri, tamquam non qualificatæ
ad formam fundationis, quòd nempe ef-
set de illis habitantibus in Parochia Ec-
clesiæ Metropolitanæ.

R. P. D.

LANCETTA

Colonien. Canonicatus
primæ Gratia.

Veneris 13. Decembris 1709.

Cum Matthias Vveipeler possessor
Canonicatus primæ Gratia nuncu-
pati habitualibus morbis detinetur, obti-
nuit à S. Sede admitti in suum Coadiu-
torem Jo: Henricum Moers, ad cujus fa-
Pars I.

vorem fuerunt etiam expeditæ Litteræ
Apostolicæ, non attentis oppositionibus
ex parte Capituli, & Universitatis Colo-
nien. ad effectum impediendi Gratiæ cor-
am Eminentissimo Domino meo Proda-
tario deductis, quibus itidem propositis
coram Reverendissimo Nuntio, cui præ-
fata Litteræ fuerunt pro executione di-
rectæ, non potuit ipse dimoveri, quin
ad illarum executionem deveniendum
esse pronunciaret.

Verùm cum adhuc difficultates sopitæ
minimè remansissent, supradictus Matthias
Coadiutus cupiens summoperè, quòd Jo:
Henricus Canonicatum consequeretur,
diverso Jure utens in ejus favorem illum
resignavit in manibus Sanctissimi, à quo
pariter resignatione admittitur, fuerunt sub-
inde Litteræ Apostolicæ expeditæ, nec
non præfato Nuntio, ut supra directæ,
qui non obstante præsentatione facta de
persona Joannis Michaelis Ostman à Re-
ctore, & Provisoribus Universitatis tan-
quam ad Canonicatum vacantem per obi-
tum jam sequutum prænominati Matthiæ,
& rejectis prætensionibus à Capitulo ex-
citatis pronunciavit, illas esse exequen-
das.

A' quibus omnibus appellarunt tum
Capitulum, tum Joannes Michael Ostman,
propositæque Causa in Signatura Justitiæ
emanavit rescriptum: *Quoad Coadiutoriam,
parito Litteris arbitrio Rotæ, & quoad re-
signationem eidem Auditori Rotæ ex integro
apposto sequestro:* in cujus rescripti seque-
lam commissâ mihi Causâ, cum super
Coadiutoria Joannes Henricus noluerit
disceptare, dedi, Universitate tamen non
comparente, unicum, & consuetum Da-
bium resignationem tantum respiciens:
*An scilicet Litteræ Apostolicæ resignationis
sint exequenda? in casu &c.* super quo
nulla capta resolutione sub die 13. Maii
anni currentis, hodie Dominis placuit
affirmativum responsum dare.

Cum enim enunciata Litteræ resigna-
tionis sint in omnibus justificata, quia de
Clericatu, idoneitate non inquirendum,
cum Gratia fuerit concessa in forma gra-
tiosa, ut aliis relatis firmavit *Rota in
Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703.
S. Prætermissa, & coram Reverendissimo
meo Decano, & 19. Januarii 1705. S. Quin*

F f

dubi-

dubitari, coram R. P. D. meo Omaña, de aliis verò qualitatibus ad formam Indultorum, quæ à Summis Pontificibus concessa fuerunt, plenè constiterit ex iis, quæ mox adducentur, inde sequitur, quòd debeant executioni demandari, uti ad *Text. in cap. Si quando, & cap. Super Literis, de rescript. Rota coram Merlino decis. 192. num. 2.* aliisque congestis in alia simili Colonien. *Canonicatus primæ Gratiæ 2. Maii 1701. S. Iustitiæ verò, coram R. P. D. meo dell'Olmo.*

Et sanè in præfatis Indultis tria præcipuè exiguntur in persona Provisi. Primum scilicet versatur circa necessitatem actualis Doctoratus, vel Magisterii, de quo præcisè agitur in Indulto san. mem. Bonifatii IX. Secundum pariter circa actuale legendi, & docendi in Universitate Colonien. exercitium, ut in Indulto sa. me. Alexandri VI. Tertium denique respicit bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis reportandum ab eo, qui de huiusmodi Canonicatu vult provideri, & hoc ad tenorem Indulti sanctæ memoriæ Innocentii XII. quorum omnium prædictorum concursum verificari in præsentì casu visum est DD. dubitari non posse, quamvis nec etiam, cum agatur de resignatione in favorem alterius facta, adèd rigorosus qualitarum concursus exigatur, nec ad Iustitiæ stateram, ex quo alius non concurrat, sint propria merita apponenda, sed sufficiat, ut Provisus propter qualitarum defectus indignus Gratiâ obtentâ non existat, ut praticari quoque solet in provisione Parochialium ad præscripta per *Sacrum Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. de Reformat. & ut notat Barbos. ibidem n. 21. & seqq.*

6 Quantum enim attinet ad primum, exhibitæ fuerunt fides tam Reverendissimi Nuntii, quàm Decani Universitatis, præter alias plurium Professorum testantium, quòd Joannes Henricus Laurea Doctorali insignitus fuerit de mense Septembris 1706 quibus attestationibus proculdubio est deferendum, tum ex præcellenti Dignitate unius ex eis, qui præsens fuit Doctoratus, tum ex quo sunt plures Professores, ac proinde de re ad proprium officium spectante deponentes, uti de prima est *Text. in Can. Nobilissimus dist. 97. & de*

secunda omissis generalibus in speciè firmat *Rota decis. 427. num. 7. part. 18. Recent.*

Respectu verò secundi respicientis actuali lecturam probatum exitit, quòd ille non solum nonnullas publicas Lectiones habuit ante obtentam gratiam resignationis, verùm etiam alias habere potuit attentis Notificationibus, seu Schedulis, in quibus cunctis patefaciebat tribus diebus in hebdomada publicè Cathedram fore ascensurum, atque gratis, & sine mercede Jus Canonicum interpretaturum, ut propterea plenam justificationem actualis exercitii in legendo per rei evidentiam resultare dicendum sit, quamvis etiam per accidens ob defectum Auditorum non legerit, sufficiens enim in casu, de quo agitur, reputari debet, eo quia illi non fit imputandum si per eum non stetit, quominus legendi munus adimpleverit, per *Text. in Leg. Dedi 3., ubi etiam Gloss. verb. Conditione, ff. de Condit. caus. dat. caus. non secut. & in l. Iure Civili, ubi pariter Gloss. ff. de Condit. & Demonstrat.*

Neque DD. movere potuit, quòd Indulta sint tantummodò intelligenda de Professoribus antiquis, & ordinariis, ac stipendiis Universitatis docentibus, quoniam si de illis tantum Indulta verificanda essent, non haberetur finis à Summis Pontificibus exoptatus, augendi scilicet Lectorum numerum, qui nullum poterat sine hac Pontificia largitate incrementum suscipere, nam Universitas non habebat unde sumptus Lectoribus supervenientibus præstaret, relicta iisdem sola spe obtinendi hos Canonicatus, ut convincitur ex præfatis Indultis, & præcipuè ex illo Alexandri VI. qua sublata, ac nullo salario constituto Lectores profectò defecissent, cum unusquisque Operarius dignus sit mercede sua juxta illud Evangelii *Luce cap. 4. ut advertit etiam Zacch. de Salar. in proam. num. 13.*

Eoque fortius prædicta procedere dixerunt, quia casus non est de Universitate numerata, sed de illa, quæ nullum præfinitum Lectorum numerum habet, & in qua unicuique Doctori Jura interpretari volenti facultas Cathedram ascendendi conceditur, ut exinde libentius in eam deve-

deveniendum fit Sententiam, quod Pontifices non tantum respexerint labores præteritos, sed etiam futuros, additâ quoque poenâ privationis in casu omisse lecturæ, & quod potius voluerint providere istis Lectoribus, nullo stipendio militantibus, quam aliis Salarium ab Universitate percipientibus ad effectum, ut magis, magisque Professorum numerus augetur.

Accedente insuper altera animadversione, quod pluries fuit quæstio antea-ctis temporibus excitata super necessitate actualis exercitii, itaut primo loco in *decisione* 89. *coram Ubago*, & in *Recent. decis.* 776. *par.* 18. & *coram bona memoria Muto in alia Colonien. Canonicatus* 17. *Feb.* 1696. dictum fuerit exercitium requiri dumtaxat per viam modi ex post quoque adimplendi, & licet ex post fuerit ab huiusmodi opinione recessam in *Colonien. Canonicatus prima Gratia* 4. *Februarii* 1699. *confirmata* 15. *Iunii ejusdem Anni*, *coram R. P. D. meo Scotto*, in quibus firmatum fuit, necessarium esse actuale exercitium, tamen hoc utique certum est, quod inutilis prorsus fuisset hujusmodi quæstio si Indulta solum Doctoribus jam stipendiatis suffragari possent.

Et hæc omnia confirmantur ex subsequuta observantia, cum inoleverit consuetudo conferendi consimiles Canonicius etiam extraordinariis Professoribus, uti testatur Reverendissimus Nuntius, itaut ex ea saltem in casu dubio valeret deduci interpretatio Indultorum, ad firmata per *Rotam decis.* 39. *num.* 11. *par.* 2. *divers.* & *coram Coccino decis.* 1546. *num.* 2. & cum aliis adductis *coram Emerix Jun. decis.* 367. *num.* 6.

Non attento, quod præcipue in Privilegio Alexandri VI. indultum fit, posse hujusmodi Canonicatus prætendi etiam à Professoribus actu legentibus, quibus tamen ex rationalibus causis per Rectorem, & Provifores, ne teneantur perpetuò, vel ad tempus legere, concessum fuerit, quoniam licet dispensatio prædicta perpetua, vel temporalis procedere possit solum circa Lectores ordinarios, & Salaria habentes, ex hoc non sequitur, omnimodam dispositionem esse restrictivè intelligendam de Lectoribus

tantum stipendiatis ex supra deductis, sed dicta dispensatio accipi debet correspondentivè ad exercitium legendi volitum à Summis Pontificibus, adeout illi, qui sunt impediti, & dispensati habeantur pro actu legentibus, ne absque sua culpa præjudicium sentirent contra regulam. *Text. in cap. Sine culpa* 23. *de Reg. Jur. in 6.* & in *L. Putator* 31. *ff. ad L. Aquil.*

Minorem pariter relevantiam involvere existimantur Domini exceptionem, quod Ioannes Henricus Doctoratum, & Lecturam affectaverit, necnon exercuerit propria auctoritate in fraudem Indultorum, quoniam ultra quod cum hæc delictum sapiant, venirent concludenter probanda, prout ex *Text. in leg. Cum Pater* §. *Rogo*, *ff. de Legat.* 2. *Rota dec.* 132. *num.* 1. *coram Emerix Junior.* & in *Recent. decis.* 274. *num.* 16. *part.* 9. id non potest dici factum propria auctoritate, quod consequitivè ad graduationem, & admissionem præcedentem factum fuit, neque id in fraudem factum dici valet, quod fit ex licita industria ad effectum habendi aliquam qualitatem requisitam pro consecutione rei optatæ, uti quotidie videmus in iis, qui Tonsura initiantur, & alias qualitates acquirunt ad hoc, ut possint ad Beneficia Patronata præsentari, de quibus notant *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quest.* 47. *num.* 92. & *seqq.* *Garzias eodem Tractat.* *par.* 7. *cap. primo*, *num.* 35. *Cardinalis de Luca de Jurepatronat. discurs.* 49. *num.* 7. & in iis, qui Sacerdotali Charactere insigniuntur pro obrinendo Beneficio, quibus quoque de Iure tempus unius anni conceditur, ex *cap. Ei, cui* 29. *de Præben. in 6.* necnon in iis, qui ex Privilegio nancisci valent Civilitatem ad effectum evadendi capaces Beneficiorum, uti colligitur ex *decisione* 73. *numer.* 8. & 9. *coram Cerro*, ac tandem in specie de illo, qui pro obtinendo Beneficio condecoratus fuerat Laurea Doctorali, habetur in *una Frisingen. Canonicatus* 4. *Iulii* 1692. §. *Neque obstat*, *coram Reverendissimo meo Decano*, *confirmata* 5. *Iulii* 1694. §. *Non obstat assumptum*, *coram R. P. D. meo Priolo.*

Prout nec etiam in nihilo admittæ fuerunt attestationses actualem lecturam excludentes, nam cum istæ sint negativæ, & concurrant cum pluribus aliis affirmativis

tivis super actuali lectura deponentibus non veniant attendendæ; per ea, quæ ex *Text. in l. Diem proferre, §. Si plures, ubi Gloss. verb. Conenserunt*, alios etiam allegando firmat *Rota decis. 819. num. 8. parte 18. Recentior.* potuit enim dari casus, quod dicti Testes non viderint legere Joannem Henricum eadem hora, vel die, qua ipse Canones explicabat, sed ex hoc non excludunt actuale legendi exercitium aliis horis, vel diebus in Schedulis destinatis, quæ Testium conciliatio eo magis faciendâ est, quia remanet sublata quæcumque contrarietas, ad *Text. in cap. Cum hic 16. de Testib.* & cum aliis firmat *Rota coram Buratto decis. 932. numer. 14. & sequen. atque in Recentior. decis. 745. num. 8. parte 19.* & ulterius licet dicti Testes deponant, Joannem Henricum haud esse numero Lectorum adscriptum, nihilominus de hac non adscriptione nulla est habenda ratio, cum fiat tantum de illis Professoribus, qui dicuntur Ordinarii, & stipendia recipiunt, non autem de aliis extraordinariis, quos comprehendit sub dictis Indultis hucusque probatum fuit.

Tertium tandem requisitum præferens necessitatem habendi bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis visum fuit in præsentî casu non deficere, eo quia maximum dedit Testimonium Universitas ipsa, quando institit, & consensum præbuit in Dataria, ut Litteræ resignationis expedirentur, quod sanè amplius retractare non valeret propriam confessionem impugnando, ut per *Textum in cap. Per tuas de Probat.* firmavit *Rota decis. 81. num. 8. parte 19. Recentior. tom. primo*, prout de facto nec etiam impugnat, nec est in Causa, & licet Universitas præcedenter illud ad preces Joannis Henrici concedere nolisset, tamen ex post instando in Dataria censetur recessisse à dicta negativa, quæ etiam si perdurasset, adhuc uti irrationalis potuisset à Superiore suppleri, prout factum fuit in præsentî casu, cum in omni materia suppletio procedat, ubi consensus requisitus absque ullo rationis fulcimine denegatur, ad notata per *Abbat. in cap. Cum in veteri num. 13. vers. Quoad questionem de Elect. om. & pluribus*

cumulatis firmat *Rota coram Emerix Jun. decis. 1243. num. 4.*

10 Ea verò, quæ deducebantur circa Gratiâ resignationis obtentam post obitum Resignantis, quo casu cessat consensus Procuratoris dependens à duratione consensus sui Principalis, qui eo mortuo expirant, ut sunt *Textus aperti in leg. Inter causas in princip. ff. mandat. & in leg. Mandatum Cod. eodem*, ac docet *Mantic. de Tacit. & ambig. convent. lib. 7. tit. 23. num. primo*; In nihilo penitus fuerunt attentæ, quidquid enim sit, ubi concurrat simplex Signatura Gratiæ absque appositione datæ, in quibus terminis procedunt Auctoritates, quæ in contrarium adducebantur, hoc unum certum est, quod ubi habeatur data Litterarum Apostolicarum, ut hic, ex qua apparet, Gratiâ fuisse signatam decimo octavo Kalend. Januarii, qui numerus æquipollet diei 15. ejusdem mensis, & sic 15. dies ante obitum Resignantis sequutum die 31. dicti mensis, cessat objectum, adeo ut nequeat dari probatio in contrarium, uti tradunt *Gratian. disceptat. forens. 191. num. primo, Corrad. in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 8. num. 43.* & firmavit *Rota coram Merlino decis. 281. num. 13. & coram Emerix Jun. decis. 1149. in fine.*

Cumque ex his omnibus appareant plene justificatæ Litteræ Joannis Henrici, superfluum existimarunt Domini examinare, an Joanni Michaeli alteri Colliganti obstat alia exceptio, quod ipse possideat duos Canonicatus contra formam Bullæ Bonifacii IX. cumque satis sit, quod ex supra firmatis non possit dici legitimus Contradictor, uti ad rem *Rota coram Emerix Junior. decis. 30. num. 7. & in Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703. §. finali coram Reverendissimo meo Decano*; Maxime quia Universitas, quæ verè Ius haberet sese opponendi, non contradicit, sed potius Joanni Henrico adhæret, & resultat, tam ex supplicatione facta Eminentissimo Domino meo Prodatario, quam ex quo hodie non comparet, ut supra dictum fuit.

Et ita utraque &c.

*Confirmata 10. Decemb. 1710.
coram R. P. D. Anfaldo;
quæ ita se habet.*

S Acrarum, bonarumque litterarum, aliarumque laudabilium disciplinarum, studia, quæ in celebri Accademia, seu Universitate Colonien. non sine cunctorum plausu fervent, & florent, Apostolica sollicitudo Trium Summorum Pontificum Bonifacii IX. Alexandri VI. & novissimè glor. mem. Innocentii XII. desiderio desiderans magis, magisque promovere, atque excitare, ut Principem decet, ad mentem *Textus in cap. Habita Cod. ne filius pro Patre cum cæteris, apud Antun. de donat. Reg. lib. 2. cap. 22. num. 13.* præ cæteris assignavit, & præfixit quamplures Canonicatus illius Civitatis, quos nuncupant *Prima Gratia* iis, qui in eadem Universitate in singulis respectivè facultatibus pollerent triplici prærogativa, Doctoratus scilicet, actualis lectionis, ac denique boni Testimonii Rectoris, & Provisorum ejusdem Accademiae; Cùmque unum de eisdem Canonicatibus sub anno 1706. sibi per viam resignationis obtinisset conferri Ioannes Henricus, obvium habuit, qui triplici è converso lancea adinstar Ioabbi Gratiam ei præpedire, & consequutivè ipsum in iudiciali conflictu confodere satageret, sed inutili conatu, non enim dumtaxat proposita ab initio in Sacro Auditorio ipsarum litterarum resignationis executione à R. P. D. meo Lancetta Ioannes Henricus illico favorabilem reportavit Sententiam, opportuna prius decisione communitam *sub die 13. Decembris 1709. coram eodem R. P. D. meo Lancetta*, sed & hodie incassum renovata aggressionem super legitima, seu ulteriori earum executione, unanimi Dominorum suffragio oraculum prodiit *affirmativum*.

Et quidem præ reliquis unus ex iisdem Dominis rationabiliter mirabatur, quare Ioannes Henricus veteri, & hodierna contradictione vexaretur non habens legitimum contradictorem: Respectu enim Capituli sua non intererat ex oppositio-

nibus infra differendis inquirere de qualitatibus, seu requisitis ad præscriptum memoratorum trium Pontificum, quæ tantummodò respiciebant ipsam Accademiam, seu Universitatem, eadem verò Universitas licèt à tergo informationum, quæ fuerant Dominis distributæ, appareret inscripta pro adversaria, & contradictrice; nihilominus etiam ante expeditionem litterarum ejusdem resignationis epistolam scripserat Eminentissimo Domino Cardinali Prodatario, non solum per modum assensus, sed positivæ supplicationis, ut prædictæ literæ resignationis per Ioannem Henricum postulatæ expedirentur, illarumque vigor ipse mitteretur in Possessionem Canoniciatus, *Summario novo ejusdem Joannis Henrici Num. 18.* Michael tandem, qui fuerat à Rectore, & Provisoribus istius Universitatis nominatus, incapax omnino videbatur obsistendi, cum non parum sibi exuberare debuisset, si alios duos hujus generis Canonicatus detinebat contra expressam sanctionem, signanter Innocentii XII. Sacrorumque Canonum, qui hujusmodi multipliciter execrantur, sicuti videre est *in Can. Presbyteros 16. quest. 1. per tot. in Can. Sanctorum 70. distinct. Cap. Dudum de election. & in cap. Quia in tantum, & cap. De multa de Præbend. Concil. Trid. sess. 24. cap. 17. Fagnan. in dicto cap. Dudum num. 5. & seqq. & in dicto cap. Quia in tantum num. 2. & seqq. Cardinal. de Luca de Benefic. discurs. 119. num. 1. & latius apud Adden. ad decis. 90. à num. 20. & pluribus seqq. & num. 154. par. 9. Recent.*

Præmittebat quoque ultra hæc idem unus ex Dominis, quòd nec etiam ita rigidè procedendum videbatur in examine prædictorum requisitorum, dum de illorum defectu minimè, ut diximus, Universitas, ad quam pertinuisset, conquirebatur; Cùmque ageretur non jam de discutendo inito concursu ad aliquam Parochialem, quo casu ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* Ordinarius compellitur eligere magis idoneum ad regimen Animarum, itaut superventa etiam *Constitutio san. mem. Beati Pii V.* tribuat facultatem appellandi ab irrationabili iudicio Episcopi,

copi, ad saepe per *Sacram Rotam disceptata*, & praesertim in *decis. 5. num. 10. & decis. 24. num. 5. vovam Celso, & decis. 477. num. 1. & seqq. part. 18. Recent. & in Lunen. Sarzancu. Parochialis 2. Julii 1706. S. Fundabatur coram Reverendiss. Omaña Episcopo Giennen. & in Comen. Parochialis 10. Ianuarii 1707. S. Ratio, coram R. P. D. meo Caffarello, ac in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. S. Ceterum coram Me; & passim in aliis.*

Cum enim in rei veritate versaremur simpliciter in exequendis litteris resignationis per Matthiam Canonicum perante Possessorem exarata de controverso Canonatu ad favorem Ioannis Henrici, & deinceps admissa per Sanctam Sedem, Ioannes Henricus Resignatarius in hoc casu, neque ullum Ius habere censebatur ab eodem Resignante, vel ab ipsa Universitate, sed illud immediate fortiebatur à Papa, qui solum ex honestate quodammodo urgebatur, non aliàs ¹¹ admittere resignationem, quam ad commodum Qualificati, vigore foundationis, vel Privilegii, aut aliàs modo legitimo, ut ad terminos primæ propositionis unanimiter advertunt *Mandos. ad regul. Cancell. 33. quest. 7. num. 8. Paris. de Resignat. lib. 1. quest. 1. num. 64. & quest. 2. n. 13. & 14. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 40. num. 14. Cassador. decis. 15. num. 1. de Præbend. Rota decis. 306. num. 6. part. 10. & decis. 27. num. 2. part. 15. recent. & quoad secundam notant per Text. in cap. Pervenit in fine, numer. 11. quest. 1. Can. Ecce 9. distinct. Paris. de Resignat. lib. 3. quest. 1. num. 17. & 18. Gonzal. ad regul. 8. S. Primo Proem. ex num. 31. & pluribus sequent. & num. 49. & 50. Franch. de Eccles. Cath. cap. 6. num. 24. 25. & 34. & var. resolut. cap. 33. à num. 4. & pluribus seqq. Rota decis. 775. à num. 20. coram Merlino.*

Cæterum præcisive etiam ab his, & ¹² ab omni epichæja, seu discursu æquitativo prosequebatur idem ex Dominis, immo alii etiam omnes citra ambiguitatem de stricta quoque Iuris censura solide, ac firmiter censebant, nullum Ioanni Henrico deesse requisitum ex jam prænarratis: incipiendo enim à faciliiori, ut monet *Imperator sub tit. Instit. de Inst. & Jur. S. His igitur, ibique notat Gloss. Mar-*

ginalis verb. Levi, nimirum in ordine ad Doctoratum Ioannes Henricus nimis aperte decorabatur triplici laurea, una nimirum Utriusque Iuris in Romano Archigymnasio, & inibi pariter, altera Sacrae Theologiæ, & denique tertia in utroque pariter Iure laudabiliter suscepta in ipsamet Universitate Colonienfi, prout de his omnibus patebat expresse per Testes omni exceptione maiores, & ex classico Testimonio, ac documento Professorum de Gremio earumdemmet Universitatum, *Summario novo ejusdem Ioannis Henrici numer. 1. & 2. & praesertim 3. ex quibus plusquam abunde justificari gradum adepti Doctoratus late comprobat Mascard. de Probat. concl. 528. per totam, lib. 1. cum aliis in præfata decisione 13. Decembris 1709. S. Quantum enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in alia Colonien. Regentiæ 18. Iunii 1706. S. Nec quidquam in fine, coram R. P. D. meo Scotto.*

Licet namque unus Doctoratus proculdubio sat esset, & maxime conquistus in eadem Universitate Colonien. præcipue ad finem, de quo tractabatur, nihilominus Ioannes Henricus videbatur quo ad hoc superlative concupivisse quodammodo etiam in aliis facultatibus, in alia Universitate publica tertium subire experimentum, quòd maxime pro magifico habetur etiam penes Atletas, sicut rescripsere Cæsares in *leg. Unica Cod. de Atletis cum cæteris allatis in illa Papien. Præpositura, coram Me inter impressi. decis. 64. num. 14.*

¹³ Descendendo autem ad secundum requisitum Lectoratus, quamvis præcedenter in altera Instantia ejusdem defectum incusando dupliciter illud Scribentes in oppositum redarguerent, tum scilicet ex eo, quòd extitisset à Ioanne Henrico quodammodo in fraudem, seu ad solum finem assequendi Canonatum pendente lite usurpatus tam Doctoratus, quam Magisterium, seu lectura, tum etiam ex eo, quòd de huiusmodi assumptione magisterii, & lecturæ minime doceretur tempore opportuno, nimirum ante consequutionem ipsius Canonatus, quamvis namque regulariter de reliquo qualitas hæc, sive Doctoratus, sive Lectora-

tus desiderata ad adipiscendum aliquod Beneficium sufficiat de jure, quod supervenerit ante nactam possessionem, quemadmodum signanter in proposito Doctoratus liquet ex allatis per *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 111. & seqq. cum concordan. adduct. per Cardinal. de Luca de Benefic. disc. 52. num. 12. & dec. 31. num. 29. par. 10. recent. & in specie eorundemmet Canoniceatum primæ Gratia ab initio existimaverat, Rota in decis. 89. coram Ubag. & decis. 776. part. 18. recent. & demum in altera Colonien. Canoniceatus 7. Gebruarii 1696. coram Muto, & ad explicationem aptitudinis, seu verbi *atto* pro munere Prælatuæ consequendo censuit, Rot. in Romana Prælatuæ de Vecchiarelis super fructibus tertia Decembris 1703. S. Hanc autem coram Eminentissimo Caprara, & 12. Martii 1706. S. Inutiliter, & seqq. coram Me.*

Nihilominus (sicuti prosequuntur iidem Scribentes pro Capitulo) ab hac sententia uberius postea trutinato, atque discussio tenore Apostolicorum Privilegiorum, & præcipue illo Innocentii XII. quod prodierat coherenter ad resolutionem Sacræ Congregationis Particularis Concilii ad hunc effectum deputatæ, ut in *Summario novo Capituli num. 1. successivè Tribunal recessit, existimans non sufficere habitum, sive actum proximum ex post quasi per viam conditionis resolutivæ, sed desiderari lecturam præcedenter per modum suspensivum à parte ante, videlicet ante obtentionem hujusmodi Canoniceatum, quemadmodum latissime elucebat firmatum in hac ipsa Colonien. Canoniceatus primæ gratia, edita occasione præteritæ vacationis 4. Februarii 1699. coram R. P. D. meo Scotto, rursus confirmata 15. Junii ejusdem anni coram eodem.*

Verum neutram injectam amaritudinem Domini per umbram crediderunt congruere, seu nocere posse Joanni Henrico: quatenus etenim pertinebat ad magisterium, seu lecturam assumptam, ut aserebant pendente lite, suppositum vacillabat in radice, cum nullibi penderet tunc temporis ulla lis, ulla controversia super executione litterarum huus præsentis resignationis, sed tantummodo adesset fortasse querimonia super altera executione an-

tecedentis Coadiutoria, cui non adhæsit postmodum amplius Joannes Henricus: Quantum verò differat una ab altera gratia, seu disceptatione, nemo non scit, præsertim qui non ignorat quantum distet resignatio à Coadiutoria sicuti patet ex traditis per *Garz. de Benefic. par. 11. cap. 3. num. 275. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. S. 9. num. 69. & 72. Leo in Thesaur. fol. Eccles. cap. 19. à num. 48. Murg. de Benef. quest. 3. num. 1161. Rota coram Pat. decis. 108. numer. 2. lib. 2. & decis. 10. num. 5. part. 3. divers.*

Quò verò ad alteram partem prætensa¹⁴ fraudis adepti nimirum tam Doctoratus, quam Magisterii, seu lecturæ intuitu (ut subdebant) assequendi hodiernum Canoniceatum contra litteralem prohibitionem expressam in *Constitut. Clement. Unica de Elect.* in qua Pontifex, ne ambitionis vitio via pateret, vetat suffragari posse Religioso licentiam reportatam à suo Superiore, ut *electioni, vel provisioni, si quando contigerit fieri, suum dare possit assensum*, facile responsum fuit, quòd quidquid esset de vero intellectu memoratæ Clementinæ multipliciter inibi attributo per *Gloss. & Scribentes*, & an eadem coarctetur ad meram electionem inter Religiosos, in quibus terminis ambitio, ut ibi ait eadem *Gloss. verb. Ambitionis*, sæpe Religiosorum oculos excæcat, certè in ordine ad Beneficia sæcularia hujusmodi prohibitio nequaquam progreditur, aut ad ea subextenditur; jam enim citra inutilem repetitionem exemplorum, quæ in contrarium ostensa fuerunt in præcedenti Instantia, seu in prælaudata *decis. 13. Decemb. 1709. coram R. P. D. meo Lancetta*, videlicet de iis, qui tonsura initiantur, aliasque qualitates adipiscuntur, ut queant ad Beneficia, præsertim Patronata promoveri, seu de iis, qui Sacerdotali caractere curant insigniri pro obtinendo Beneficio, cui annexus reperiatur Sacer hic ordo, necnon de iis, qui per Privilegium satagunt assequi civilitatem hujus, vel alterius loci pro induenda qualitate necessaria ad hæc, vel illa Beneficia consequenda; Nonnè continuo nos docet experientia, quòd passim pro assumptione longæ præstantioris gradus Episcopalis, signanter in Germania, ubi canonice præcitantur electiones Episcopop-

corporum, impetrantur à Summis Pontificibus præventiva Indulta eligibilitatis, vel alterius dispensationis ab aliquo impedimento, absque quò subsequitur electiones postea sub hoc prætextu fraudis, & ambitionis per imaginationem arguantur, aut irritentur contra tradita per *Fagnan. in cap. Dudum 54. de Elect. num. 29.* dicuntur etenim potius in hoc casu tales solliciti prævenientes in induendo vestem nuptialem Jure suo uti, & si velimus improprie dicere dolose, dolo saltem bono, non malo, quive idcirco potius in laudabilem vertitur industriam omni Jure licitam, ut integrum desuper perficiendo tractatum ostendit *Cæsar Bargaleus de dolo*, quem admodum adamussum evenit, non egrediendo terminos Colonie in similibus Indultis eligibilitatis à sa. me. Innocentio XI. cæterisque Successoribus concessis ad finem replendi Cathedram Colonien. & postea Leodien. Celsissimo hodierno Electori, super quo ego tunc sa. me. Innocentii XII. Auditor adscitus in Sacra Congregatione Concistoriali particulari votum signanter super validitate ejusdem eligibilitatis edidi, quodve habebitur registratum in additione ad *decis. 85.* mox Deo dante imprimenda, & magis in specie de illo, qui ad finem præcisum consequendi Beneficium, seu alterum Canonicatum huncmet ipsum gradum Magisterii, seu Doctoratus adeptus fuerat anticipatè, liquet in una *Frisingen. Canonicatus 4. Junii 1692. §. Neque obstat coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano*, successivè approbata sub die 5. Julii 1694. §. *Non obstat assumptum coram R. P. D. meo Priolo.*

Pari facilitate visum fuit interverti alterum objectum deficientis necessariæ, & opportunæ, ut supra lecturæ: Siquidem circa justificationem lecturæ in genere perantea exercitæ à Joanne Henrico, nefas quodammodò erat dubitare, non tantùm quia jam præcedens proxima redargutio in ordine ad nimiam industriam, seu fraudem obtenti Doctoratus, & Magisterii lecturæ per subintellectum omninò necessarium antecedens secum trahebat hypotheseum, seu suppositionem ejusdem Magisterii, & lecturæ, certò certius impletæ, & nihilominus de hujusmodi veritate nimis apertè effulgebat: constabat etenim

Joannem Henricum per tres menses antecum dimidio capisse jam publice exercere lecturam, & ad hunc effectum schedulam notificatoriam de more publice exponi, & affigi curavisse, *Summario novo Joannis Henrici num. 7. litt. A. cum quinque seqq.* ubi præceteris exhibita quoque fuit attestatio, seu depositio illius hisce Universitatibus inservientis Ministri, qui communiter nuncupatur *Bidello*, & cui etiam particulariter tanquam testanti de re ad sui officium pertinente deferendum esse nemo dubitat, teste *Rota coram Merlino in decis. 839. num. 1. & coram Dunoz. Iun. decis. 334: pariter num. 1. & in rec. dec. 129. num. 11. par. 8.* & alibi quotidie.

Circa autem perseverantiam abinde, seu continuationem lecturæ nusquam interpollatæ sub eadem Summario tradebantur plenæ pariter attestations, quando tamen sat esset extrema fuisse demonstrata, ut media præsumerentur, præsertim in sponte affumente ad hunc præcisum effectum facultatem juridicam legendi, ad *reg. Text. in cap. Inter dilectos de fid. Instrum. Menoch. de præsumpt. præsumpt. 36. num. 1. & seqq. lib. 6. Cardin. de Luca de Iurepatr. discurs. 57. num. 35. Rota coram Dunoz. Iun. decis. 809. num. 2. & in recentior. decis. 46. num. 23. & decis. 102. numer. 9. part. 10.* & rectè etiam ex post facto id ipsum implevisse demonstravit memorata antecessens decisio 13. *Decembris 1709. §. Respectu secundi coram R. P. D. meo Lancetta.*

Nullum penitus scrupulum injicientibus præsentis diligentis, quæ dicebantur exarata per quemdam Notarium ad finem repertiendi Io: Henricum in Cathedra, sive in actuali lecturæ exercitio; quoniam præter præclaras Justificationes, ut præmissimus à Joanne Henrico jam exhibitas in contrarium, & quæ veluti probantes statum affirmativum præferendæ proculdubio regulariter videbantur assertis probationibus negativis secundum passim animadversa per *Rotam coram Coccin. in decis. 2012. num. 10. & decis. 2030. numer. 23. & 24. & coram Bich. decis. 138. num. 15. & in recentior. decis. 156. num. 9. part. 6.*

Attamen (licet hæc ex abundantia) ex diligentia convincebantur erroneæ, & profusus

ius inefficaces ad hanc negativam afferendam cum apparerent facta de mane quando fuerat Jo: Henrico assignata hora legendi post meridiem, sicuti à pari, erronea, vel inefficax dicenda foret præsentia coarctatio alterius cujuscumque negativæ, si illa totum tempus coarctandi non percuteret, & includeret per *Text. in §. Item verb. in fin. Instit. de inutil. stipul. Bald. in Leg. Optimam sub num. 8. vers. Ibi die, id est tota, C. de contrahen. & committen. stipulat. egregie Jo: Andr. in cap. Ex tenore verbo SE M P E R, & verbo commoratus extr. de testib. Pacion. de prob. lib. 1. cap. 40. nu. 8. & 9. & Rota coram Coccin. dec. 2292. num. finali.*

In ordine tandem ad subalternantem exceptionem, quod recens hæc lectura minimè suffragaretur, ex quo Summorum Pontificum intentio extitisset hæc gratis, & favoribus prosequi Lectores Veteranos, & ob id annuo perantiquo emeritos stipendio, vel saltem specificè approbatos ad hunc positivum effectum legendi ab Universitate, ejusque Rectore ad normam eorumdem Statutorum Universitatis, utique partiendo objectum illud respectu approbationis in præceptis ibat ex tenore solius Doctoratus ipsi Henrico attributi cum successiva assignatione horæ; quid enim dicendum foret de exteris Doctoribus, quorum respectu verificari poterant Statuta interdicentia, ne quis legere posset, nisi extitisset approbatus ab Universitate, seu mavis, conductus, profectò hoc minimè congruebat Laureatis in eadem Universitate, frustratoria etenim fuisset illa potentia expressè per Universitatem largita in concessione Laureæ, & Magisterii, si ad actum postea reduci nequiverat, resistente notorio desuper axiomate, de quo in *cap. Olim 16. ibique Gloss. verb. Inanis de restit. spoliat. Marant. resp. 47. num. 20. par. 4. cum cæteris frustra cumulandis.*

Idem corruebat objecta Intentio Summorum Pontificum ex simplici lectura eorumdem Privilegiorum, quæ si majores nostri disceptarunt, & crediderunt suffragari Doctoribus post affectum Canonatum ad legendum paratis, certò certius magis potius supposita etiam necessitate præcedentis Lecturæ prodesse ad eundem

Pars I.

effectum debebant novis Lectoribus gratis, & absque mercede studium, & operam navantibus, verba etenim præmissorum Indultorum, & signanter Alexandri Sexti proæmialiter satis explicabant Causam impulsivam destinationis horum Canonatum, quia nempe *ex Dei munere crescente Universitate in Doctoribus, & Magistris*, Universitas non habebat pecuniam providendi omnibus, hinc loco peniæ effectivæ, consumptæ in cæteris extinctionibus horum Canonatum, nullibi enim clarius, & potentius mens, & intentio memoratorum Principum, aliorumque disponentium comprehenditur, quam ex proæmio *Constitutionis, & Legis*, ut advertit *Barth. in L. Ambitioso num. 27. ff. de decr. ad ord. faven. & in l. fin. num. 3. ff. de hered. instituen. Decian. consil. 72. num. 49. lib. 2. Rota coram Buratt. decis. 543. nu. 11. & coram Merlino decis. 558. num. 3. & coram Ottobon. decis. 229. num. 14. & 15. ac in recentior. decis. 466. num. 1. in fine, part. 1. necnon decis. 612. num. 5. part. 2. Recent.*

Fortius quia id ipsum præfererebatur etiam verba posita in visceribus ipsius successivæ, & veræ dispositivæ ordinationis Alexandri VI. ibi: *ut eo promptius ad hujusmodi laudabile exercitium excitentur*, non enim excitare oportuisset vigilantantes, vel vigiles esse debentes, prout erant, & sunt antiqui stipendiati qui de cætero accepto stipendio locarunt operas suas, & ob id tenentur illas ex post facto continuo præstare, ut est necessitas & natura, ordinariæ cujuslibet locationis, & conductionis, de qua est *Textus in Leg. Si quis §. Judicium ff. de oper. libertor. ubi habetur, quod opere incipiunt cedere postquam fuerunt indicta Dec. cons. 27. num. 5. & seqq. cum aliis per Rot. in decis. 62. num. 2. post Zacc. de Salar.*

Et sane si finis prædictorum Indultorum extitit incrementum numeri Lectorum, numerus iste nunquam augetur, semperque foret idem, prout totidem semper sunt Lectores stipendiati, totidemque pariter sunt Lectores plurimarum Universitatum, quæ certo numero Doctorum fixo solum replentur, exempli gratia, Romæ, Pisæ, Papiæ &c. sed non sic est in Lectu-

G g

ris,

ris, & Magisteriis minimè numeratis, ut in plerisque aliis contingit Universitatibus, prout signanter in hac ipsa Universitate Colonien. Bononiæ, & Perusii cum similibus, in quibus potest numerus quotidie augeri per Concursum, seu additamentum supervenientium etiam gratuitò, & spontaneè Legentium, veluti qui juxta formulam Doctoratus sortiti facultatem legendi volunt in illa Genitrice Universitate legere propriis militando stipendiis, fortasse ad finem successivè assequendi unam ex Cathedris, cui foret certum stipendium per speciem certæ Præbendæ assignatum, ad instar eorum, quæ in proposito habemus, & ad effectum emolumentorum continuò disputata in discernendo, an aliqua Ecclesia existat numerata necne, de quibus videre est penes *Abb. in cap. Cum M. Ferrariensis de constit. cum concordan. collectis per Barbos. de Canonic. cap. 3. num. 13. & seqq. & per Card. de Luca de Regular. disc. 18. num. 5. & 8. & Canonic. disc. 6. num. 3. & seq. & disc. 36. num. 2. vers. Altera est.*

Consonabant in idem verba Bonifatii IX. ibi: *quod quando hujusmodi Canonicatus, & Præbendas fuerint adepti, in ea facultate, in qua Magistri extiterint, vel Doctores in prædicto studio continuò legere teneantur, ex hac quippe forma loquendi clara nimis emicabat intentio alliciendi novos Lectores ad labores futuros, non autem tribuendi præmia præteritis, & antiquis Doctoribus, quando abstractiva quoque juridicum est principium, quòd nisi aliud adverteretur, quælibet Constitutio, lex, & ordinatio oculos habeat ad futura, non autem ad præterita, ad *Textum in cap. ultim. de Constit. L. Leges C. de legibus cum concordan. relatis per Joannem de Salas. de leg. quest. 97. tract. 14. disp. 21. sect. 7. num. 17. & 18. Card. de Luca de alienat. disc. 2. num. 11. & disc. 25. num. 3. Rota post Merlin. de pignor. decis. 35. nu. 9. & coram Coccin. decis. 680. num. 3.**

Accedente præsertim pro Coronide illa quarumcumque dubietatum interpretatrice observantia usque dum practicata, & subsecuta, eaque non tantum affirmativa, sed etiam negativa; negativa siquidem, quia nec eadem Universitas nominando præsumum, ut supra Adversarium habuit

respectum ad emeritum Decanum *Rley*, qui secundum Confessionem ejusdem Universitatis emissam in contentione Coadiutoria numerabat 20. annos exercitii Lecturæ, quinimò hosce etiam Canonicatus contulit promiscuè Lectoribus, tam veteribus, quam novis, quòdque plus est etiam non Doctoribus, nec Lectoribus, quod utique tollere omnem, si qua adesset amaritudinem, jam ostendit antecedens *deciso dicti diei 13. Decembris 1709. S. Et hæc omnia coram R. P. D. meo Lancetta, & ante eam in iisdem terminis Rota coram Ubag. decis. 89. numer. 12. & decis. 766. num. 3. part. 18. Recentior. & in prædicta Colonien. Canonicatus prima Gratia 2. Junii 1698. S. Incalescit coram bon. memor. Muto.*

Omiseram, quòd magnus, & inanis rumor fieri videbatur super eo, quòd signanter Diploma Alexandri VI. uti patebat ex verbis sub *Litt. Q.* reassumptis in prædicta resolutione Sacræ Congregationis Particularis Concilii; & in novissimo Brevis Innocentii XII. sub *Litt. H.* privabat istis Canonicatibus eos, *qui per tres menses continuos absque legitima causa per Rectorem, & Provisores approbanda à legendo cessarent*, quare pernecessè consequabatur Summos omnes Pontifices intellexisse Gratiam facere veteribus, & non novis Lectoribus, quorum rari essent, qui vel tanquam voluntariè militantes, seu legentes non possent absque ulla quoque causa abscedere, vel obligati forent Rectori, & Provisoribus expetere licentiam, seu ejusdem Causæ approbationem, maxime: per tantum temporis spatium, nempe trium mensium, quando brevior Lectura secundum præensionem memorati Henrici superabundabat ad finem adipiscendi hos Canonicatus, aliàs namque non verificaretur regula correspectiva eorum, vel certè non congruerent Privilegia Pontificum iis, quibus verba prolata per Privilegiantes aptari non poterant, & convenire ex ponderatis per Scribentes in *cap. Porro in fin. de privil. Innoc. in cap. Dilecto de Offic. Archidiacon. Rota coram Buratt. decis. 417. num. 1. & in Recent. decis. 8. num. 7. par. 8. & decis. 195. num. 4. & 5. part. 11. & decis. 238. num. 12. par. 14. & decis. 383. n. 5. par. 18. tom. 1.*

Si quidem iste discursus, ista ratiocinatio quin immò vera Summorum Pontificum intentio diversum percutiebat finem, & effectum desiderandi videlicet præcipiendique ne possent Lectores concurrere, qui actu non legerent, cumque omittendo lectionem per tres menses absque causa possent cenferi desertores, ita Pontifices intenderunt eos amittere attributa ipsis privilegia, sicut deperdunt militaria Milites, qui ut supra nuncupantur Desertores *Teste Juris Consult. in Leg. Desertorem, & Leg. Non omnes, & Leg. Omne crimen ff. de re militari, L. Defanctorum C. eodem titulo lib. 12. cap. Infames 6. quest. prima, Farinacc. quest. 113. num. 7. & in Fragmen crimini, verb. Miles numer. 205. de Luca de Benefic. discurs. 68. num. 6. & in proximis terminis sic exemplificando firmat Lotter. de re Benef. lib. 3. quest. 27. num. 77.*

Et è contra parum æquitati congruebat, quòd relinquentes lectionem etiam per tres menses, & ultra ex justa tamen causa à Superioribus approbata, subirent jacturam assequendi, vel retinendi ipsos Canonicatus, quoniam absens, & impeditus à quolibet munere ex justa causa, & maxime præcognita, & approbata per Superiorem, habetur, ac si præsens actualiter foret, ut testatur *Barthol. in Leg. ultima num. 3. ff. de integr. restit. Abb. in cap. Inter quatuor sub num. 4. de Clericis non residentibus, Lotter. de re Benefic. dicta quest. 27. dicto num. 77. & num. 122. & seqq. lib. 3. Card. de Luca de Benefic. dicto disc. 68. num. 10. & de Canon. discurs. 12. num. 8. & 9. Rota coram Seraphin. dec. 652. num. 2. & decis. 1131. num. 2. & coram Bich. decis. 257. num. finali, & decis. 243. itidem numero finali par. 6. rec.*

Ast hæc omnia utique dumtaxat singula singulis referendo re vera applicabantur Canonicis, & Rectoribus antiquis, quibus comminabatur, & respectivè condonabatur poena privationis, quemadmodum enim illi, quamvis sufficienti stipendio jam conducti, perfrui inhiabant privilegio concessio magis, vel principaliter novis, & ut ita dicamus supernumerariis Lectoribus, dum hi ex supra animadversis solidius apparebant extitisse causa privilegii, obstringebantur

actu legere, vel data integra absentia trium mensium monstrare licentiam, & approbationem Superiorum. Novis verò fat erat actu prius legisse, seseque paratos esse ad legendum in sempiternum, licet per accidens à minori, vel majori spatio initium legendi metirentur, ideoque retorquendo argumentum Novos à contrario ferire non poterat inflata privatio, quando per eos non steterat, quominus per amplius tempus legissent juxta firmata per *Barthol. in Leg. prima, §. Divus num. 17. vers. Si verò de Offic. Assess. & in præcis terminis Lectorum, & Professorum, Card. de Luca de Tutor. discurs. 18. numer. 4. & 5. Zacch. de Salar. quest. 21. num. 10. & generaliter quest. 103. nu. 11. de Marin. resolut. 313. per tot. l. b. 1. qui alios innumeros referunt, Rota coram Duran. decis. 53. num. 4. & coram Caval. decis. 520. per tot. & decis. 330. numer. 3. par. 1. rec.*

Itaque sensus minimè videbatur esse, quòd prædicta verba privationis starent ad inclusionem Veterum, & exclusionem recentium Lectorum, sed palpabatur apposita ad confirmandam solummodo volitam actualitatem Lectorum, ejusdemque Lectorum inceptæ futuram durationem cui dispensativè dumtaxat subrogabatur licentia, proindeque stantibus præcipuè demonstrationibus aliarum Partium eorundem Privilegiorum, quas superius patefecimus, nullo modo quod fuerat Sacrosanctè ordinatum ad unum finem, debebat ad alterum trahi, & extorqueri contra notissimam propositionem, de qua in specie apud *Rotam decis. 21. num. 2. de Præbend. in novis Ægidius decis. 751. num. 10. cum reliquis relatis in individuo Privilegii in decis. 514. num. 14. & 15. coram Coccin.*

¹⁶ Super tertio requisito parvam Domini moram trajecere, & videlicet super præsentia deficientia Testimonii Rectoris, & Provisorum Universitatis in personam Joannis Henrici non tantum, quia objectum ruebat in facto, dum ex adverso exhibitis per eundem Henricum toto ejus *Summario num. 18. deinceps Rector, Provisoresque cum tota Universitate solemniter cum quatuor facultatibus congregata consensum præstitit apud Sanctam*

Sedem in Dataria Apostolica, ut litteræ resignationis favore ipsius Henrici expedirentur, atque successive executioni demandarentur. Verum ad tollendum omne ut ita dicamus phantasma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur plusquam eminenter testimonium exoptatum pro tertio requisito à Summis Pontificibus, quod non poterat esse, nisi illud à Divo quoque Paulo desideratum in littera prima ad Timotheum num. 10. *in operibus bonis testimonium habe, hodiernum namque Summarium allatum ab ipso Henrico erat refertum tot testimoniiis geminatis Reverendissimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamentis, & prerogativis Collegiorum nec non studiorum etiam in nostro sacro Auditorio penes bon. mem. Emerix Decanum, ac denique deputacionis ad Consiliatus, Iudicaturas Tribunalium Ecclesiasticorum, aliaque munera, & officia à Serenissimis Electoribus, quæ forsitan superabundassent, non solum pro simplici Canonatu prout hic sed pro alio Pontificali munere in Ecclesia, itaut quando etiam ex opposito ipse Rector totaque Universitas denegassent tradere tale testimonium, & consensum, utpote nihilominus ex præmissis ad evidentiam injustè denegatum Sacrum Tribunal, quod vigore celebris Clementina Auditor de rescript. gerit figuram Superioris etiam Episcoporum, & majori quoque auctoritate fulgentium, rectè valuisent respondere, quodlibet testimonium, & consensum in præsentis casu habendum fore pro præstito ad terminos familiares, & continuo similis praticati remedii in subselliis Iudicantium, uti connotarunt Abb. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. Card. de Luca de servit. disc. 107. num. 7. & de dot. disc. 1. num. 18. & de Jurepatr. disc. 44. num. 3. & de Canon. disc. 1. num. 9. Rota coram Mant. decis. 238. num. 4. coram Gregor. decis. 117. num. 8. & 9.*

Atque ita à primo ad ultimum everfis omnibus objicibus absolute Domini rescripserunt: *Procedendum esse ad legitimam executionem.*

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Civium alicujus Civitatis, an præsentatio facta de Clerico Territoriali in concursu Clerici Civitatis sublineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Territorium est pars subjectiva Civitatis.
- 2 Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatus, seu Territoriales? & num. 10. & 13.
- 3 Concessa alicui Jurisdictione, an hæc etiam extendatur ad ipsius castra? & num. 14.
- 4 Electio, aut Collatio facta extraneo in concursu Originarii, an, & quando sublineatur? & num. 15. & 23.
- 5 Præsentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii de Jure communi non est irritanda, secus si concurrat contraria lex foundationis, & observantia, ut num. 6. & 12.
- 7 Lex foundationis est omnino servanda.
- 8 Fundator vocatione Civium ad Jurepatronatus passivum præsumitur vocasse Cives originarios, propria Patria.
- 9 Cives Originarii magis diligunt Ecclesiam, ex qua sunt, quam extranei.
- 11 In rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis.
- 16 Reservato Jurepatronatus passivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.
- 17 Copula Et, genus, & speciem non ampliat, sed declarat.
- 18 Erecta Communia pro omnibus Presbiteris, an Presbiteri tam Territoriales, quam Comitatus sint indistinctè ad illa admittendi?